

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu

[COM(2020) 98 final]

(2020/C 364/13)

Spravodajca: **Antonello PEZZINI**

Pomocný spravodajca: **Cillian LOHAN**

Konzultácia	Komisia, 22. 4. 2020
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	25. 6. 2020
Prijaté v pléne	16. 7. 2020
Plenárne zasadnutie č.	553
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	215/2/4

1. Závěry a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) je presvedčený, že udržateľnosť je jedným z pilierov rozvoja Európy budúcnosti prostredníctvom uváženej a participatívnej transformácie, ktorá sa opiera o kultúru obehového hospodárstva.

1.2 Prechod európskeho hospodárstva na obehový systém fungovania sa nemôže zaobísť bez sociálno-hospodárskeho kontextu, v ktorom sa v súčasnosti musí rozvíjať, ale výzvy spojené s krízou v oblasti zdravia sa musia na novom základe zmeniť na príležitosť na znovuzrodenie s cieľom urýchliť zavedenie nových obehových metód.

1.3 Nová kultúra, o ktorú sa opiera obehové hospodárstvo, by mala byť príležitosťou na urýchlenie koncepcie bohatstva územných celkov s novými kritériami, t. j. nad rámec HDP⁽¹⁾.

1.4 Väčší dôraz by sa mal klásť na šírenie „kultúry obehovosti“ prostredníctvom vzdelávania, budovania kapacít a zvýšenej zodpovednosti v snahe motivovať ľudí, aby sa prispôbili a zmenili svoje návyky a každodenné správanie.

1.5 Európska platforma pre obehové hospodárstvo by sa mala posilniť a mohla by podporovať rôzne politické iniciatívy, ktoré by boli pomocou pri uľahčovaní prechodu na obehovosť.

1.6 EHSV víta návrhy, ktoré prináša akčný plán pre obehové hospodárstvo a domnieva sa, že pri vypracúvaní plánov hospodárskej a sociálnej obnovy po ničivých dôsledkoch pandémie COVID-19 by sa mali patrične zohľadniť prechodné opatrenia.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 100, 30.4.2009, s. 53.

1.7 Je nevyhnutné uznať vzájomný vplyv, ktorý existuje medzi zmenou klímy, politikami obehového hospodárstva a sociálnou zodpovednosťou podnikov, a vyzdvihnúť obehový charakter energie v jej obnoviteľných zdrojoch, najmä v sektore budov a v odvetví dopravy, neopomínajúc podporu poľnohospodárskym postupom a potravinovému systému potrebnú na zníženie plytvania potravinami.

1.8 EHSV tvrdí, že navrhovaná dohoda pre zručnosti a pracovné miesta v Európskom sociálnom fonde plus predstavuje vynikajúcu príležitosť na realizáciu plánovaných programov.

1.9 Ekodizajn by sa mal naďalej rozširovať a pomáhať predlžovať životnosť výrobkov a podporovať plánované zhodnocovanie komponentov ako stimul pre dynamický trh s druhotnými surovinami, ktorý by sa opieral o právne záväzné intervencie, požiadavky na recyklovaný obsah a digitálnu sledovateľnosť.

1.10 Komisia by rovnako ako v prípade „výrobkov využívajúcich energiu“ mala po dohode s príslušnými odvetviami vydať delegované akty určujúce charakteristiky nových výrobkov, ktoré sa môžu stať zdrojmi iných výrobkov.

1.11 Procesu technickej normalizácie udržateľných výrobkov, počnúc odvetviami s vysokou spotrebou zdrojov, musí prislúchať mimoriadne dôležité miesto v rámci systému „kvality a zhody“, ktorý zahŕňa posudzovanie zhody, ako aj širšie využívanie zeleného obstarávania a certifikácie druhotných surovín.

1.11.1 Národné normalizačné orgány by mali v spolupráci s európskymi inštitúciami⁽²⁾ čo najskôr vypracovať referenčné postupy⁽³⁾ a harmonizované normy, aby sa uľahčil prechod na nové funkčné hospodárstvo.

1.12 Zavádzanie obehového hospodárstva do praxe si bude vyžadovať intenzívnu spoluprácu zainteresovaných strán a EHSV požaduje jasné politiky a finančnú podporu, najmä pokiaľ ide o reklamu, ktorá by sa mala zbaviť svojho výrazného konzumného rázu a prednostne vyzdvihovala aspekty trvácnosti výrobkov a možnosti opakovaného použitia, pri súčasnom dodržiavaní pravidiel voľného trhu.

1.13 EHSV považuje za nevyhnutné, aby sa spotrebiteľom poskytovali lepšie informácie a kvalitnejšie údaje o nakladaní s produktmi, vysledovateľnosti a transparentnosti aj prostredníctvom využitia špecifikácie výrobkov či digitálnych technológií s cieľom umožniť tok informácií o zložení a možnostiach opravy.

1.14 Podľa EHSV by sa malo prostredníctvom európskych programov podporovať konkrétne odskúšanie procesov obehového hospodárstva vo viacerých odvetviach, vo významnom počte európskych miest, poľnohospodársko-potravinárskych centier a vidieckych oblastí s cieľom zúročiť vo výrobných a spotrebiteľských reťazcoch značné skúsenosti, ktoré by sa mali využiť ako osvedčené postupy.

1.15 EHSV sa domnieva, že verejným a súkromným aktérom by sa mal poskytnúť široký priestor v rámci územnej blízkosti, keďže môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri využívaní nových príležitostí vytváraním verejno-súkromných partnerstiev, čím budú príkladom „územnej sociálnej zodpovednosti“⁽⁴⁾ a sociálnej zodpovednosti podnikov so zameraním na zásady kolaboratívnej obehovosti.

1.16 EHSV napokon žiada, aby všetky navrhované opatrenia podliehali primeranému posúdeniu vplyvu, ktorý zohľadní environmentálne, sociálne a hospodárske dôsledky.

2. Posun sociálno-hospodárskeho kontextu k európskemu obehovému hospodárstvu

2.1 Podniky a spotrebiteľia na celom svete čoraz viac uznávajú, že doterajšie lineárne hospodárske modely spôsobujú škody na udržateľnom rozvoji, keďže je pre ne typická vysoká spotreba materiálu a zdrojov, využívanie techník plánovaného zastarávania a podnecovanie nákupu stále nových výrobkov.

⁽²⁾ CEN, CENELEC a ETSI.

⁽³⁾ Pozri UNI Taliansko a postupy predbežnej normalizácie nariadenie (EÚ) č. 1025/2012.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 175, 28.7.2009, s. 63.

2.2 V roku 2019 sa vyťažilo a spracovalo viac ako 92 miliárd ton materiálov, čo prispelo k vzniku približne polovice celkových emisií CO₂ ⁽⁵⁾ a spôsobilo značné problémy v oblasti životného prostredia a ľudského zdravia.

2.2.1 Ťažba a spracovanie zdrojov spôsobuje viac ako 90 % celosvetovej straty biodiverzity ⁽⁶⁾.

2.2.2 Približne 20 % emisií skleníkových plynov je spôsobených ťažbou a spracovaním kovov a nekovových minerálov ⁽⁷⁾.

2.2.3 EÚ je okrem toho nútená dovážať väčšinu surovín na pokrytie svojich potrieb za značné náklady.

2.3 Obehové hospodárstvo, ktoré podporuje:

- sociálnu a environmentálnu zodpovednosť podnikov,
- nové kvalitné lokálne pracovné miesta,
- odstránenie odpadu,
- sústavné a bezpečné využívanie prírodných zdrojov,
- obehový cyklus systému projektovania, výroby, distribúcie a spotreby,
- regeneráciu a opätovné použitie rezíduí na konci životného cyklu,

je schopné rozvinúť funkčné hospodárstvo, ktoré môže priniesť značné výhody pre spoločnosť.

2.4 V súčasnosti je len 8,6 % celosvetových činností v obehovom režime. Prechod na tento rozmer si však vyžaduje silnú spoluprácu verejného a súkromného sektora.

2.5 Prechod európskeho hospodárstva na obehový systém fungovania sa nemôže zaobísť bez sociálno-hospodárskeho kontextu, v ktorom sa v súčasnosti musí rozvíjať, v čase, keď pandémia koronavírusu vyvolala najhoršiu hospodársku recesiu od čias Veľkej hospodárskej krízy v roku 1929.

2.5.1 Podniky čelia v dôsledku pandémie COVID-19 stratám príjmov a prerušujú [sa] dodávateľské reťazce, zatiaľ čo všade dochádza k zatváraniam závodov a nárastu nezamestnanosti.

2.6 Súčasné trojaké riziko, t. j. nekontrolované pandémie, nepostačujúce návrhy hospodárskej politiky, „čierna labuť“ (úplne nepredvídateľná udalosť), by mohlo posunúť globálne hospodárstvo do fázy trvalého poklesu, a to práve v čase, keď si všetky zložky európskej spoločnosti uvedomujú, že udržateľný hospodársky rozvoj si vyžaduje prístup, ktorý zohľadňuje súčasne technologické aspekty, rast produktivity a efektívnejšie využívanie zdrojov.

2.7 Na druhej strane sa výzvy, ktorým čelí naša planéta, môžu zmeniť na veľkú príležitosť na opätovný začiatok s impulzom udržateľného rozvoja na nových základoch, ktoré dokážu vytvoriť podmienky na urýchlenie zavádzania nových obehových metód.

2.8 EHSV mal už viackrát možnosť vyjadriť svoje presvedčenie, že rast musí byť udržateľný a inkluzívny. Spolu s Európskou komisiou spustil Európsku platformu pre obehové hospodárstvo ⁽⁸⁾ a zdôraznil, že „napriek doterajším úspechom existujú jasné prekážky, ktoré bránia realizácii obehového hospodárstva“.

2.9 Koordinačná skupina tejto platformy viackrát potvrdila, že prechod na inkluzívne, klimaticky neutrálne a obehové hospodárstvo musí začať už dnes ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ Pozri *Circular Economy and Material Value Chains – World Economic Forum 2020 (Obehové hospodárstvo a hodnotové reťazce materiálov – Svetové ekonomické fórum 2020)*.

⁽⁶⁾ Pozri *United Nations Environment Programme (UNEP), Natural Resources for the Future We Want, 2019 (Program OSN pre životné prostredie (UNEP), Prírodné zdroje pre budúcnosť, akú chceme, 2019)*.

⁽⁷⁾ Pozri *Energy Transitions Commission, Mission Possible: Reaching Net-Zero Carbon Emissions by Mid-Century, 2018. (Uskutočniteľná misia: Dosiahnuť nulové uhlíkové emisie do polovice storočia, 2018)*.

⁽⁸⁾ EESC-2017-02666-05-00-DECBUR – Rozsah kompetencií koordinačnej skupiny.

⁽⁹⁾ Spoločné vyhlásenie členov koordinačnej skupiny Európskej platformy pre obehové hospodárstvo o novom akčnom pláne pre obehové hospodárstvo – marec 2020.

2.10 EHSV prijal 6. apríla 2020 spoločné vyhlásenie, v ktorom zdôraznil, že „v tomto období veľkej neistoty len komplexný európsky plán na oživenie hospodárstva umožní [...] reagovať na dôsledky pandémie COVID-19 a obnoviť udržateľnejšie [...] európske hospodárstvo“.

3. Návrh Európskej komisie

3.1 V novom **akčnom pláne pre obehové hospodárstvo** sa opisuje súbor nových iniciatív, ktoré sa vzťahujú na celý proces navrhovania a na životný cyklus výrobkov, aby sa občania a podniky mohli v plnej miere podieľať na obehovom hospodárstve.

3.2 Ako súčasť priemyselnej stratégie EÚ sa navrhujú tieto opatrenia:

- **zabezpečiť, aby sa udržateľné výrobky stali v Únii normou**, a to prostredníctvom legislatívneho aktu o stratégii pre udržateľné výrobky, s cieľom zaručiť, že výrobky uvedené na trh EÚ budú navrhnuté tak, aby vydržali dlhšie,
- **posilniť postavenie spotrebiteľov** umožnením prístupu k spoľahlivým informáciám zaručením ozajstného „práva na opravu“,
- **zamerať sa na tie odvetvia, ktoré využívajú viac zdrojov a ktoré majú vysoký potenciál obehovosti**, ako napríklad:
 - **elektronika a IKT**: iniciatíva pre elektroniku v obehovom hospodárstve,
 - **batérie a vozidlá**: nový regulačný rámec pre batérie,
 - **obaly**: nové záväzné ustanovenia, ktoré vymedzujú, čo je povolené na trhu EÚ,
 - **plasty**: nové povinné požiadavky na recyklovaný obsah,
 - **textilné výrobky**: nová stratégia EÚ na posilnenie priemyselnej konkurencieschopnosti a inovácie v odvetví,
 - **stavebníctvo a budovy**: komplexná stratégia pre udržateľné zastavané územia,
 - **potraviny**: nová iniciatíva týkajúca sa opätovného použitia v stravovacích službách s cieľom nahradiť jednorazové obaly a stolový riad,
- **znižiť množstvo odpadu**: vyhnúť sa tvorbe odpadu a premieňať ho na kvalitné druhotné suroviny,
- **dosiahnuť fungujúcu obehovosť** pre jednotlivcov, regióny a mestá,
- **posilniť úlohu normalizácie**,
- **prierezové opatrenia**: obehovosť ako predpoklad klimateckej neutrality,
- **opatrenia na celosvetovej úrovni**,
- **monitorovanie pokroku**.

Ide o 35 opatrení na trojročné obdobie od polovice roka 2020 do polovice roka 2023 s iniciatívami v oblasti elektroniky, odpadu a služieb pre ľudí a životné prostredie.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV je presvedčený, že udržateľnosť je jedným z pilierov rozvoja Európy budúcnosti a že vďaka uváženej a participatívnej transformácii na obehové hospodárstvo dokážu občania, spotrebiteľia, podniky a pracovníci pomocou rozsiahlych investícií čeliť tejto výzve a prispieť nielen k rešpektovaniu životného prostredia, ale aj k rozvoju myšlienky otvorenej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá chráni zdroje pre túto aj pre budúce generácie.

4.1.1 Najmä poľnohospodárske postupy a potravinový systém môžu výrazne profitovať z obehového hospodárstva s cieľom znížiť objem odpadu a umožniť občanom lepšie životné podmienky.

4.1.2 Budú potrebné rozsiahle investície na rozvoj ekologických technológií, nových organických hnojív a biometánu.

4.2 EHSV víta súbor legislatívnych a politických opatrení navrhovaných v rámci akčného plánu pre obehové hospodárstvo a domnieva sa, že by sa mali patrične zohľadniť opatrenia súvisiace s prechodom na obehové hospodárstvo obzvlášť po ničivých dôsledkoch pandémie COVID-19.

5. Súlad na európskej úrovni

5.1 Domnievame sa, že je nevyhnutné uznať vzájomný vplyv, ktorý existuje medzi politikami v oblasti zmeny klímy a obehového hospodárstva. Je nevyhnutné, aby aj energetické vstupy pochádzali z obnoviteľných zdrojov energie a neboli lineárne ako fosílna palivá.

5.1.1 Obehovosť v oblasti spotreby energie sa konkrétne prejavuje aj tým, že sa kladie dôraz na úsporu energie a energetickú efektívnosť, čo sa stáva ešte naliehavším v odvetví dopravy.

5.2 Budovanie kapacít, ktoré sú potrebné na podporu obehového hospodárstva, by sa malo podporovať na všetkých úrovniach. Navrhovaná dohoda pre zručnosti a pracovné miesta v Európskom sociálnom fonde plus je vynikajúcou príležitosťou na realizáciu plánovaných programov.

5.3 Pri dosahovaní tejto transformácie by sa nemala podceňovať úloha verejného obstarávania. Minimálne environmentálne kritériá, ktoré sú už zahrnuté v smerniciach o verejnom obstarávaní⁽¹⁰⁾, by mali byť povinné, a doplnené o náležité technické špecifikácie⁽¹¹⁾. Mala by sa zabezpečiť osobitná odborná príprava pre dodávateľov s cieľom zabezpečiť, aby boli ponúknuté všetky obehové príležitosti, ako aj zabrániť, aby prípadné prekážky stáli v ceste obehovému obstarávaniu.

5.4 Výbor považuje za nevyhnutné, aby mnohé iniciatívy, ktoré by sa mali prijať počas nasledujúcich mesiacov, výslovne zahŕňali spôsoby, ako zlepšiť obehovosť a udržateľnosť investícií, najmä v štrukturálne a finančne zraniteľnejších krajinách.

5.4.1 Tieto iniciatívy by sa mali podporovať v spolupráci s miestnymi orgánmi a sociálnymi partnermi, s osobitným dôrazom na vytváranie väčšieho počtu lepších pracovných miest.

5.5 EHSV súhlasí, že by sa mali zaviesť právne požiadavky na posilnenie trhu s druhotnými surovinami najmä v prípade obalov, vozidiel, stavebných materiálov a batérií.

5.6 Ekodizajn výrobkov je kľúčovým prvkom pre realizáciu obehových postupov. Dosah ekodizajnu by sa mal naďalej rozširovať, aby sa stal integrálnou súčasťou všetkých fáz výrobného procesu, a ako stimul pre dynamický trh s druhotnými surovinami uľahčoval zhodnocovanie komponentov.

5.6.1 So zreteľom na tieto skutočnosti by Komisia rovnako ako v prípade „výrobkov využívajúcich energiu“⁽¹²⁾ mala vydať delegované akty, ktoré by vymedzili charakteristiky rôznych bežne používaných výrobkov, ktoré sa po použití môžu stať zdrojmi iných výrobkov.

5.7 Technická normalizácia v oblasti obehového hospodárstva má mimoriadny význam. Vzhľadom na prierezovosť a zložitosť tejto témy je nevyhnutné vynaložiť výrazné koordinačné úsilie medzi rôznymi zainteresovanými stranami, normalizačnými orgánmi a legislatívnou činnosťou.

5.8 Proces technickej normalizácie udržateľných výrobkov, najmä v odvetviach s vysokou spotrebou zdrojov, má obzvlášť veľký význam najmä pri zadávaní zákaziek v rámci zeleného obstarávania a pri klasifikácii surovín a druhotných materiálov.

5.9 EHSV žiada, aby všetky navrhované opatrenia podliehali primeranému posúdeniu vplyvu, ktorý zohľadní environmentálne, sociálne a hospodárske dôsledky.

⁽¹⁰⁾ Smernice 2014/23/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1), 2014/24/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65), 2014/25/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽¹¹⁾ Pozri UNI/PdR: 2019 *Linee guida per la modalità di verifica del contenuto di riciclato e/o recuperato e/o sottoprodotto presente nei prodotti regolati da CAM (Criteri Ambientali Minimi)* (Usmernenia pre spôsoby overovania recyklovaného alebo regenerovaného obsahu alebo vedľajšieho produktu vo výrobkoch, na ktoré sa vzťahujú minimálne environmentálne kritériá).

⁽¹²⁾ Pozri smernicu 2005/32/ES (Ú. v. EÚ L 191, 22.7.2005, s. 29), prepracovanú smernicou 2009/125/EÚ (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).

5.10 Prebiehajúca diskusia o hodnote a potrebe uplatňovať zásady obehového hospodárstva môže byť príležitosťou na rozhodné riešenie otázky, o ktorej sa už viackrát diskutovalo: prekročiť rámec tradičného HDP, t. j. zahrnúť doň nové prvky okrem tých, ktoré sa týkajú hospodárskych výsledkov v súčasnosti používaných v troch systémoch výpočtu HDP⁽¹³⁾, ako napríklad: vytvoriť solidárne systémy pre inkluzívnu spoločnosť, žiť v rámci možností našej planéty; spravodlivo rozdeľovať statky.

6. Vzdelávanie a kultúra

6.1 Podľa EHSV by sa mal nevyhnutne klásť väčší dôraz na šírenie „kultúry obehovosti“ prostredníctvom vzdelávania, budovania kapacít a zvýšenej zodpovednosti, ako aj zintenzívnením dialógu s občianskou spoločnosťou v snahe motivovať ľudí, aby sa prispôbili a zmenili svoje návyky a každodenné správanie. Rovnako zásadný význam má aj silná medzisektorová spolupráca.

6.1.1 Sociálna zodpovednosť podnikov ako konkrétny prvok funkčného hospodárstva sa dokonale spája s kultúrou obehového hospodárstva, pretože umožňuje mimoriadnu súčinnosť medzi záujmami podnikateľov a záujmami zamestnancov, so spoločným záujmom o udržateľný rozvoj zameraný na znižovanie množstva odpadu a prebytkov.

6.2 Mali by sa predložiť návrhy na začlenenie zásad obehového hospodárstva do školských osnov a programov vysokoškolského vzdelávania, ako aj na financovanie vysokokapacitného technického vzdelávania a podpory kreatívnych kapacít.

6.3 Program Erasmus+ by bol veľmi užitočný pri podpore výmeny poznatkov o obehovom hospodárstve medzi rôznymi krajinami Európy.

6.4 Štúdiá, ktorú si vyžiadal EHSV⁽¹⁴⁾, a príslušné stanovisko NAT/764 o rozvoji synergií medzi rôznymi plánmi obehového hospodárstva spolu so sieťou pôsobiacou na Európskej platforme pre obehové hospodárstvo poskytujú pevný základ pre výmenu informácií a vytváranie znalostí zainteresovaných strán.

6.5 Hospodárske subjekty a občianska spoločnosť by sa mohli aj prostredníctvom vhodných fondov (napríklad „Misie“ v rámci programu Horizont Európa) pustiť do konkrétneho odskúšania procesov obehového hospodárstva v rôznych sektoroch vo významnom počte vhodných európskych obcí.

6.6 Kľúčový prvok pre realizáciu obehových postupov však predstavuje ekodizajn výrobkov.

7. Spotrebiteľia ako protagonisti pri vykonávaní

7.1 Zavádzanie obehového hospodárstva do praxe si bude vyžadovať silnú sieť zainteresovaných strán, ktoré by mali byť informované, zaangažované a prepojené. Mali by sa identifikovať, pravidelne prehodnocovať a účinne oznamovať kľúčové politiky a štruktúrna podpora pre rôzne zainteresované skupiny.

7.2 Treba sa zaoberať aj úlohou reklamy, ktorá by sa mala zbaviť svojho výrazného konzumného rázu a prednostne vyzdvihovať aspekty trvácnosti výrobkov a možnosti opakovaného použitia tak, aby sa zároveň dodržiavali pravidlá voľného trhu a aby nedochádzalo ku klamlivej a zavádzajúcej reklame.

7.2.1 Je dôležité, aby sa reklama viac zameriavala na zásady realizmu, trendu a typickosti, kde sú konkrétne príklady, zameranie na udržateľný rozvoj a trvácnosť tovarov ako pozitívna vlastnosť prezentované ako hodnota pre spotrebiteľa a spoločnosť.

7.3 Právo na opravu produktov za spravodlivé a primerané ceny sa musí uznať a začleniť do záruk výrobku, a to aj prostredníctvom fiškálnych opatrení a miestnych opravárenských sietí a jednoduchého prístupu⁽¹⁵⁾. V tejto súvislosti by sa boj proti plánovanému zastarávaniu mal stať neoddeliteľnou súčasťou nových technických a normatívnych charakteristík výrobku šetrného k životnému prostrediu, ktorý možno ľahko opraviť a zhodnotiť.

⁽¹³⁾ Pozri SEC 2010 EÚ.

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/circular-economy-strategies-and-roadmaps-europe-executive-summary>.

⁽¹⁵⁾ Pozri Smernicu Rady 1999/85/ES z 22. októbra 1999, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS v súvislosti s možnosťou experimentálne používať zníženú sadzbu DPH pri službách náročných na ľudskú prácu (Ú. v. ES L 277, 28.10.1999, s. 34): malé opravy bicyklov, obuvi a koženého tovaru, šatstva a domácich textílií, modernizácia a oprava súkromných obydľí, služby starostlivosti v domácnosti.

7.4 EHSV uznáva úspech partnerstva s Európskou komisiou, pokiaľ ide o rozvoj inovačnej medziinštitucionálnej platformy (Európskej platformy pre obehové hospodárstvo), a očakáva rozšírenie jej mandátu v budúcnosti.

7.4.1 EHSV sa domnieva, že by sa malo uvažovať o odlišnom rozdelení daňovej záťaže, ktorým by sa zmiernilo zdaňovanie práce a zvýšilo zdaňovanie zdrojov a najmä menej udržateľných výrobkov a výrobkov so zjavným plánovaným zastarávaním.

7.4.2 Zásada prísnejšieho zdanenia by sa mala uplatňovať na výrobky dovážané do EÚ, ktoré zjavne málo zohľadňujú kritériá obehového hospodárstva.

7.5 Mala by sa jasne uznávať a podporovať úloha sociálnych podnikov v obehovom hospodárstve, aby sa umožnilo subjektom so skúsenosťami v oblasti opakovaného použitia, opravy a regenerácie profitovať zo zvýšenej spoločenskej hodnoty, keďže sa angažujú v rozvoji zručností najzraniteľnejších skupín spoločnosti.

7.6 EHSV zdôrazňuje nevyhnutnosť poskytovať európskym spotrebiteľom lepšie informácie v oblasti riadenia produktov vrátane výhod spojených s obehovým dizajnom a výrobou, ako aj v oblasti výsledovateľnosti a transparentnosti, a to aj prostredníctvom využitia pasov výrobkov či digitálnych technológií, ako je *blockchain*, s cieľom umožniť tok informácií o zložení, možnostiach opravy a ukončení životnosti.

7.7 Dôležitú úlohu zohrávajú spoľahlivé, porovnateľné a overiteľné informácie, ktoré kupujúcim umožnia prijímať udržateľnejšie rozhodnutia a znižujú riziko environmentálne klamlivej reklamy (*greenwashing*).

7.8 Miestne samosprávy sú kľúčovými aktérmi v oblasti vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a centier druhotných surovín. Môžu začať experimentovať vo forme partnerstiev, čo je nevyhnutné pre rozvoj obehovej inovácie.

7.9 EHSV podporuje rozvoj zásad „územnej sociálnej zodpovednosti“, ktoré už boli zdôraznené v predchádzajúcich stanoviskách, aby sa nimi zabezpečila verejná a súkromná zodpovednosť za územnú obehovú udržateľnosť.

V Bruseli 16. júla 2020

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER
